

15 anys de "Palma Segle XXI"

Jaume Payeres Vives,
TAE- Unitat inclusió, ocupació i equipament Gent Gran.
Ajuntament de Palma
Catalina Amer Ballester,
Secretària del Palma Segle XXI
Fina Pons Vidal,
coordinadora del Palma Segle XXI d'AMADIP.ESMENT
Iria Sanz Vázquez,
coordinadora del Palma Segle XXI de Gira-Sol
Aina Maria Coll Morro
coordinadora del Palma Segle XXI de COORDINADORA

El programa "Palma Segle XXI" —promogut per l'Ajuntament de Palma— es va posar en marxa al març de 1998 per atendre les demandes laborals de les persones amb discapacitat intel·lectual del municipi a través de la gestió d'AMADIP.ESMENT i de COORDINADORA —Federació Balear de Persones amb Discapacitat. Posteriorment, al 2002, s'hi va afegir l'Associació per a la Salut Mental Gira-Sol per atendre les persones amb diagnòstics de salut mental. Per tant, durant 15 anys, administració i entitats sense ànim de lucre hem treballat de forma coordinada per donar resposta a les necessitats sociolaborals d'una part molt important de la població de Palma en risc d'exclusió social.

Així, i segons dades de l'any 2011, al municipi de Palma hi resideixen 26.591 persones amb certificat de discapacitat; és a dir un 6.4% de la població total. D'aquest grup, 2.611 presenten discapacitat intel·lectual i 3.144 discapacitat per malaltia mental. Actualment, no disposam de dades

actualitzades sobre població amb discapacitat i aturada, però, evidentment, la situació social del país fa més necessari que mai que s'estableixin ponts de col·laboració entre el món empresarial i els col·lectius amb més dificultats.

El compromís de l'Ajuntament de Palma i l'aposta clara per la inserció laboral, a través de la metodologia de Treball amb Suport, ha permès que aquest programa hagi aconseguit una de les taxes més elevades d'ocupació. El treball ininterromput durant tots aquests anys també ha facilitat el coneixement i la confiança del món empresarial. Aquesta extensa i valuosa experiència també fa que es compti amb un grup important de persones usuàries, tot i que es produeixen permanentment demandes noves per incorporar-s'hi. Aquestes demandes arriben al servei directament o bé derivades per altres entitats i, sobretot, pels centres municipals de serveis socials. Aquesta és una de les claus importants del programa.

La gestió del programa es fonamenta en la necessitat d'apropar el servei al lloc de residència de les persones usuàries, en l'ús de recursos comunitaris (formatius, laborals...) i en el treball en xarxa amb la resta de professionals per optimitzar recursos. El grau d'ocupabilitat de cada persona té relació directa amb els factors personals del seu entorn més immediat. Per tant, des del servei entenem com a imprescindible tenir en consideració els aspectes personals, familiars, mèdics... de cada usuari.

El treball en xarxa es concreta en contactes i reunions periòdiques per posar en comú la situació del programa: resultats, plantejament de dificultats i possibles solucions, coordinació d'alguna activitat conjunta, traspàs d'informacions d'interès... Un altre punt significatiu és el fet que sovint hem d'atendre persones que presenten doble diagnòstic (discapacitat intel·lectual i malaltia mental). En aquest cas es valora quin és el diagnòstic amb més pes i la derivació a una o altra entitat es fa, lògicament, pensant que la persona rebi el suport més adequat. Però, cal remarcar que Palma Segle XXI ha dedicat, precisament, molt d'esforços a la formació en salut mental i en diagnòstic dual.

A més de l'experiència del programa i del suport i aval de l'Ajuntament, també cal destacar el llarg recorregut i el reconeixement social amb què compten les tres entitats gestores.

L'Ajuntament de Palma des de l'any 1983, AMADIP.ESMENT des de 1962, COORDINADORA des de 1978 i Gira-Sol des de 1995, atenen les demandes d'ocupació del temps lliure, d'inserció social, de suport psicosocial, d'habitatge, de formació i d'inserció laboral, etc. que presenten les persones amb discapacitat intel·lectual o amb malaltia mental i les seves famílies. Tot això permet tenir una xarxa de relacions importants amb els serveis d'orientació generals i específics, educatius, socials, sanitaris, formatius i culturals per dur a terme les diferents fases del projecte i que possibiliten l'entrada, atenció, valoració i derivació de les persones usuàries. I també afavoreixen les accions de suport a la incorporació, adaptació i manteniment del lloc de treball.

A partir d'aquest coneixement es desenvolupa un servei que treballa per donar resposta a una sèrie de necessitats molt importants. En primer lloc, la necessitat de formació, preparació i de suport per a la inserció laboral que tenen els col·lectius atesos, que són els col·lectius amb més necessitats de suport i d'adaptació a l'entorn laboral perquè la inserció sigui un èxit. Però, també, la necessitat d'una atenció emmarcada en el territori, la necessitat

d'implicar els empresaris locals de Palma i la necessitat de consolidar una aliança vital entre iniciativa pública i privada sense ànim de lucre.

Com ja hem apuntat, el fet que una de les portes d'entrada a Palma Segle XXI siguin els centres municipals de serveis socials, permet apropar els serveis als domicilis de les persones; així com unificar i fer rendibles els recursos. La participació de l'Ajuntament de Palma i de tres entitats molt especialitzades també permet que es completi l'atenció que reben les persones usuàries en aspectes de millora de la qualitat de vida que transcendeixen del món laboral. Així, parlem de millorar: habilitats socials i relacions personals, cercles de suport i integració social, temps lliure, aspectes socioculturals, formació de pares, etc.

Les línies d'intervenció que marquen la gestió d'aquest servei són les següents:

1. Aconseguir una inserció laboral de qualitat i estable. Les insercions laborals són importants, però l'objectiu no és tan sols aconseguir-les, sinó que vagin lligades a l'estabilitat laboral. Per tant, es treballa amb persones que es troben en un moment òptim del seu itinerari. És a dir, que estan preparades a tots els nivells per iniciar el procés d'inserció laboral.
2. La metodologia de Treball amb Suport. El servei ha estat sempre fidel a aquesta metodologia, evolucionada sobretot a nivell local i autonòmic, tenint com a base el propi treballador. Garantir les seves necessitats de suport dins i fora de l'empresa també contribueix a l'èxit del programa. El servei proporciona el suport suficient per mantenir la feina, amb diferent intensitat, en funció de les necessitats del treballador.
3. Fidelitzar i sensibilitzar les empreses. És tan important cuidar i treballar braç a braç amb les empreses que hi col·laboren, com aconseguir nous llocs de feina o empreses noves. L'èxit del servei no seria possible si no fos per la seva col·laboració. Per integrar treballadors amb discapacitat al món laboral cal la implicació del sector empresarial del municipi. I, sempre que sigui possible, el de les zones més properes al lloc de residència de la persona usuària. La proximitat és un element essencial en el procés d'implicació. Però, lògicament, també és un factor determinant que l'entitat promotora del projecte sigui el mateix Ajuntament de la ciutat de Palma. En aquest sentit cal destacar, malgrat la greu recessió dels darrers anys, la fidelitat de moltes empreses amb el programa.

Per tant, la col·laboració entre una administració local i tres entitats sense ànim de lucre altament especialitzades permet sumar esforços i facilitar una atenció integral.

A més de l'èxit d'ocupació, objectiu primordial, durant aquests anys la gestió del programa Palma Segle XXI també ha estat molt reconeguda. Així, cal destacar molt especialment que en el 2005 es va rebre el reconeixement de Qualitat Europea en el model EFQM d'AENOR i durant el 2006 i 2007 va ser inclòs en el Catàleg d'Empreses Excel·lents de l'IDI. Això va ser possible, en gran part, a la formació contínua dels preparadors laborals. També es va comptar amb la col·laboració d'un grup d'experts de la Universitat d'Oviedo que ens varen ajudar a millorar contínuament i a demostrar, any rere any, que, a

més de ser rendible socialment, Palma Segle XXI ho era econòmicament. Es tractava de mostrar, amb dades, que la inversió en programes d'inserció laboral de persones amb discapacitat permet una reversió positiva.

Però, la gestió té un cost. En aquest sentit cal destacar que el creixement del programa va ser possible gràcies al cofinançament —entre 1998 i 2011— del Govern de les Illes Balears, però actualment només l'Ajuntament de Palma és el promotor del servei.

El programa es va iniciar amb 5 preparadors laborals i l'èxit dels resultats va permetre arribar fins als 15. Actualment, amb l'únic finançament de l'Ajuntament de Palma, el programa disposa de 6 tècnics d'atenció directa. Òbviament, la reducció de personal i els retalls econòmics influeixen, a més de la destrucció de llocs de feina que ha patit el mercat laboral en els darrers anys, en els resultats del servei i en l'atenció que es pot donar a les persones usuàries. Tot i així, cal destacar que Palma Segle XXI és hereu de 15 anys d'una gran feina i d'una important implementació en el municipi de Palma.

Com a mostra d'aquest treball cal destacar, per exemple, que al 2004 es varen atendre 195 usuaris dels quals 132 varen treballar. També és significatiu apuntar que durant aquest exercici es comptava amb 45 contractes indefinits. Al 2008 varen passar per Palma Segle XXI un total de 249 usuaris, dels quals 162 varen treballar. I la xifra de contractes indefinits va ascendir fins a 71.

Durant 15 anys totes les persones implicades en el programa Palma Segle XXI hem estat fidels a la seva missió: la inserció sociolaboral de persones amb discapacitat intel·lectual o amb diagnòstic de salut mental en el mercat laboral ordinari. I també hem estat fidels als valors aprovats: participació activa de les persones usuàries, respecte a les seves decisions, igualtat de tracte i d'oportunitats, satisfacció i millora de la qualitat de vida. El gran repte és poder mantenir la visió: ser un programa estable que pugui oferir garanties d'atenció a les persones amb discapacitat, empresaris i famílies. Tenir una major presència i estabilitat de llocs de feina en empreses públiques i privades.

L'Ajuntament de Palma, avui, aposta per donar continuïtat a aquest servei que s'ha demostrat que és econòmicament i socialment rendible, però ara cal treballar per a l'estabilitat de les convocatòries, i fer que les persones usuàries gairebé no notin les dificultats pròpies de la gestió del servei.